

Előfizetési ár:

Egész évre — — — 4 K.
Fél évre — — — 2 K.
Negyed évre — — — 1 K.
Egyes szám — — — 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondszedés milliméter soronkint 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszerez egységárral számítattik. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkesztő:

BALOGH ERNŐ

m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala czimén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

A fűzfa. (Lonkay Antal.)
Csonttollú madár. (Ifj. Kasparek Károly.)
Gazdasági tanácsadó: A csibék felnevelése, etetése és gondozása. (bl.)
Különfélék: Halálozás. — Nyugdíjbiztosítás. — Aviatikusok betegsége. — Strucztenyésztés Amerikában. — Időjelzés.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyulglázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárcza. Ének az órán. (Zsoldos László.)

A fűzfa.

Írta: Lonkay Antal.

A fűzfát a fásnövényzet igénytelen parasztjának mondhatjuk s igénytelenségének köszönheti, hogy az egész föld kerekén elterjedt. Nemcsak a vizek partjain és árterein, tehát a völgyek legmélyebb síkjain, de innen felkapaszkodva a szelíd dombvidéken, a kies előhegyeken és vadregényes magas hegysegeken át haladva a hideg, kietlen havasokon is található.

Valami nagy megbecsüléssel, különösen ez előtt nem dicsekedhetett, hisz a rossz almát fűzfaalmának, a rossz verselőt fűzfapoótának mondjuk, pedig az ember életében nagy szerepet játszott és játszik.

Hosszú, hajlékony vesszőiből kosarakat, sőt bámultraméltó disztárgyakat kötünk, de e hosszú, hajlékony vesszők a víziépítkezéseknek legháladosabb eszközei s céltudatosan alkalmazva, hatalmasabb gátat vetnek a száguldó víz romboló erejének, mint a leg-erősebb köépitmények.

Minden különösebb gondozás nélkül, daczolva pusztító elemi csapásokkal, a legmostohább körülmények között is él és terjeszkedik, de ha jól megművelt földbe, körültekintő gondossággal telepítik és művelik, a búzával vetekedő jövedelmet nyújthat.

A szorgalmas méh a fűz barkáiról szedi az első mézet, ott látjuk barkás ágait a templomok szent oltárain. Gyermekkorunk vesszőparipája a fűzvessző s első hangszerünk a vessző héjából készített síp volt, sírhantunkat pedig a szomorúfűz hajlott lombja fogja beárnyékolni.

A fűzek részint fák, részint bokrok, vagy törpe cserjék, rendszerint hosszú, vesszős ágakkal, melyek a tél beálltaig folyton növekednek s leveleket fejlesztenek mindaddig, míg e siető növekvés az őszi első fagyok miatt meg nem szűnik. Ezért a fűzvesszőkön sohasem találunk kifejlődött csúcscrügyeket.

Rövidszárú, lándzsás vagy tojásdadán kerülékes levelek váltakozva nőnek a fénylően simahéjú vesszőkön.

Világosszínű fajok puha, sokszor majdnem szivar-szerűen lágy s egyenletes szövétű.

Gyökérzete rendszerint sekély és messze kiágazó; szívógyökerek csak fává növe fűzeknek van.

A fűzek sarjadzó képessége kitűnő, de vízbe vagy nedves földbe került ágai és galyai is feltétlenül gyökeret vernek s önálló fákká vagy bokrokká növekednek, ezért oly könnyű a fűzesek telepítése s ha mindehhez hozzávesszük a begyökerezés után beálló gyors növekvést, ezért oly fontos és megbecsülhetetlen anyaga a fűz a víziépítkezéseknek.

A kosárfonófűzet egy-kétéves korában vágják, a fejtelt fűztörzsek pedig már a harmadik esztendőben erőteljes ágakat szolgáltatnak.

A fűzek évről-évre sok magot teremnek, de e magvak nagy része meddő, ezért biztosabb a fűzeseket dugványok útján telepíteni.

Nevezetesebb képviselői:

Fehérfűz (*Salix alba* L.), 20—25 m. magas fa. Fiatal hajtásai szürkésfehérek. Hosszúkás lándzsás levelei fehér selymesek vagy szürkék és aprón fűrészesek. Vizenyős réteken s folyók mentén terem. Gyorsnövésű fa, mely egész Európában s Ázsia egy részében van elterjedve; nálunk különösen a Duna mentén a fatenyészet jelentékeny képviselője. Nem hiányzik a magas hegysegekben sem, hol nálunk 800—900 m.-ig felmegy.

A fehérfűz vékonyabb ágaiból abroncsokat készítenek; vastagabb törzséből pedig teknők, esónakok, faczipők készíthetők. Fája papirgyártásnál is használható.

Közel rokona a fehérfűznek a *szomorúfűz* (*Salix babylonica* L.), 8—10 m. magas fa. Vékony, igen hosszú ágai a terebélyes koronából a földig csüngenek. Levelei hosszúkás lándzsásak, élesen fűrészesek; felső

lapjokon világoszöldek, fonákukon hamvasak. Általánosan ismert díszfa.

Törékenyfüz (*Salix fragilis* L.), 10—15 m. magas fa. Ágai eleinte szürkésárgák, később világoszöldek. Levelei hosszúkás-lándzsásak, zöldek és kopaszok, csak fiatal korukban gyengén selymesek. Koronája terebélyes, seprőalakú. Elterjedése ugyanolyan, mint a fehér fűz, csak több talajnedvességet kíván. Leginkább fejlő üzembem használják.

Kecskefüz (*Salix caprea* L.), 1—10 m. magas, fiatal hajtásai kissé pelyhesek, de egyeztetendős ágacskaí mindig kopaszok. Levelei tojásdad hosszúkásak, hegyök gyakran visszagyürt, lemezök bodrosan csipkés, felső lapjok sötétzöld, csaknem kopasz, visszajök kékeszöld és molyhos. Erdőkben tenyészik, hazánk minden hegyvidékén.

A kecskefüz valódi erdei növény, jobban mondva gyom, mely vágásainkat sűrűn ellepi. Egész Európában s Ázsia nagy részén el van terjedve s magas hegységinken 1400 m. magasságig is felmegy.

Erdészetileg — mint előbb is említettem — gyomnak tekintjük, bár a fagyérzékeny bükkcsemetésnek védelmet nyújt, a természet háztartásában azonban fontos szerepet tölt be, mert egyike a legjobb vadtakarvának.

Hamvasfüz (*Salix cinerea* L.). Ágai szürkék, még egyéves korukban is molyhosak. Levelei visszás-tojásalakúak; szélök ép vagy apró fogacska; felső lapjok rövid pehelyszőröktől szürkés, visszajök ritkán molyhos. 2—3 m. magasra nő. Hazánk legközönségesebb fűzfája, az Alföld vizerei mentén helyenként az egyedüli cserje.

Még igen sok fűzet sorolhatnék fel, hisz a fűzek családja igen gazdag nemcsak tiszta fajtákban, de kor-

csokban is; mégis mivel czélom: e cikk korlátolt keretén belül a gazdaságilag legfontosabb s legjövödelmezőbb nemes fűzek tenyésztését és kezelését leírni, közleményemben most már csak ezek leírásával fogok foglalkozni.

A hosszú, vékony és hajlékony vesszőket szolgáltató nemes fűzeknek művelése hazánkban főleg a kosárfonás céljából bir a legnagyobb fontossággal.

Jó termésű évben gyümölcs- és csemegeszőlőtermésünk a tíz millió métermázsát meghaladja. E termések csomagolására szükséges kosaraknak majdnem felét még mindig Morva- és Csehországból hozzák be, bár a hegyvidéki kirendeltség területén hova-tovább fokozatos mértékben terjed a kosárfonó háziipar, úgy, hogy a legutóbbi években e háziipar versenyét már annyira megéreztek a cseh és morva kosárfonó-telepek, hogy földművelésügyi kormányunkkal kosárfonó háziipar-telepeink átvétele érdekében alkudozásba bocsájtkoztak.

Nem hangsúlyozható eléggé, hogy a fűz tenyésztésére alkalmas területeken minél előbb és minél nagyobb nemes fűzesek telepíttessenek. A földművelésügyi kormány mindent elkövet e czél elérésének siettetésére, mi végből az állami fűztelepekről évenként teljesen ingyen több milliót meghaladó fűzdugványt oszt ki; sőt községi fűztelepek létesítését holdanként még száz korona pénzsegélylyel is támogatja, hogy e segélylyel a talaj kellő előkészítése, forgatása lehetővé tétessék.

A kosárfonásra legjobban használható fűzfajták a következők:

Kenderfüz (*Salix viminalis cannabina* L.). Szürkés levelei alul nemezszerűen fehérek s hajtásai e fehér levelekkel a kenderhez hasonlók. Minden fűzfajta közül ez adja a legnagyobb vesszőtermést. Vesszői a legke-

TÁRCZA.

Ének az órán.

Elbeszélés. — Irta: Zsoldos László.

Gyerekkoromból, kivált, ha úgy ebéd után elterpeszkedem, fölfujt békaként, a karosszékemben, és a szivarfüst mögül boldogan pihentetem meg álmosodó szemem az én csacska kis családomon, óh, ilyenkor gyakran eszembe jut gyerekkoromból a mindig sóvár, éhes tekintetű, vércseszemű szegény Vermes tanító.

A második elemi osztály nehéz földadatainak a súlya alatt nyögtem (vagyis inkább szuszogtam, mert köpczös gyerek valék s nem igen volt inyemre a tanulás), és az utolsó padból, a hova jó sorsom ültetett, óra vége felé már türelmetlenül lestem, hogy a tanító, a ki felletetés közt rendszerint az osztály hajójában szokott le-föl járkálni az első pad előtt: mikor toppan föl végre hosszú lábával a katedrára, hogy megállván a középen, a zöld takaróval leterített asztal mögött, ünnepies, sőt fájdalmas komolysággal tárva szét a karját (a melyeknek rövid kabátja-ujjából arasznyira nyult ki ilyenkor

a piroskoczkás, színes kézelő) s epekedő torokhangján rázendítse:

— Fa-hátyol boho-rít-ja hervadt ar-czodat...

Mi pedig, az osztály, szintén fölállván a padokban, az aznapra való tanulás terhétől megkönnyebbülten, sipitsuk utána össze-vissza vékony gyerekhangunkon:

— Fá-tyol borít-ja her-vadt ar-czomat...

Óra végére tudniillik egy kis dalolást ír elő az elemiben a gondos pedagógia, nyilván abból a czélből, hogy az oktatás alatt elpetyhüdt gyerekkedély ily módon némileg még az iskola falai közt felüdüljön. Az első osztályban ilyenkor a vastag Kárász tanító úr mindig efféle dalokat énekeltetett velünk, hogy:

— É-rikk már, é-rikk már a cse-resz-nye...

Vagy:

— Ak-kis pós-tás uttnak in-dul...

Mi a magunk tökjejecskéjével természetesen még vajmi kevésbé tudtuk volna megmagyarázni, hogy miért tetszett jobban nekünk az «ak-kis pós-tás», meg a «zöld

vésbé ágások, hajtásai a tavaszi fagyoktól legkevesebbet szenvednek. A lép- és tőzegtalajokat kivéve, minden más talajon diszlik.

Sok változata van s minél rosszabb, gyengébb a talajunk, annál erősebb növése, de nem törekeny vesszőjű változatot kell választanunk. A legtörekenyebb kenderfűzek azok, melyeknek éves vesszői sötétzöld, fűzöld vagy veresbarna színűek, míg a sárgásbarnás, szürkés és sárgászöld színű kenderfűzek a legjobbak.

Mandulafűz (*Salix amygdalina* L.). Levelei a mandulaféára emlékeztetnek; kopaszok és mirigyesen fűrészesek, felül sötét-, alul pedig szürkészöldek. Hámozott vesszői minden más fajtánál a legfehérebbek; fája erős és ruganyos. Hibája: hogy elágazásra hajlandó. Szintén sok változata van, legjobbak azok, melyeknek vesszői világos színűek, míg a vörösbarna színű vesszők többé-kevésbé törekenyek. Nehéz, kötött agyagtalajokban adja a legjobb termést, láptalajokban is kielégítő termést ad.

Biborfűz (*Salix purpurea* L.). Vesszői egyenesek, sárga- vagy pirosszínűek. Levelei visszás tojásalakúak, lándzsásak, színükön zöldek, fonákukon fehéresek. Nevét virágjának biborpiros színétől, valamint piroshajtású végeitől nyerte. Hosszú, síma, majdnem egyenlő vastag vesszői kiváló kosárfonó-anyagot szolgáltatnak. Az időjárás viszontagságait a legkevésbé sýnyli meg. Egyetlen hibája, hogy vesszői lehámózás után nem fehérek, hanem sárgászürkék. Lápos, tőzeges talajokon is megél s ott is kielégítő termést ad, a hol csak az éger terem meg; azért e fűzet olyan helyekre ültessük, a hol más fűzek kielégítő termést nem adnának.

Egy korcsa, a bibor és kenderfűz keresztezéséből keletkezett *bibor kenderfűz* (*Salix purpurea viminalis*), az eddig ismertetett fajtákat minőségre nézve túlszár-

nyalja. Vesszője finomabb, vékonyabb és szívósabb, mint a kenderfűzé; vesszőinek végei pirosak, mint a biborfűzéi s lehámózás után megsárgulnak. Táplálóanyagokban gazdag talajt szeret, legjobban megterem az iszapos, vályogos réttalajon.

Amerikai fűz (*Salix americana* L.). A mandulafűz és a biborfűz korcsa, levelei hasonlítanak a mandulafűzéihez, a vesszők végei pedig vörösek, mint a biborfűzéi. Vesszői hosszán, símán, ágazás nélkül nyulnak fel s lehámózva szép fehérszínűek. A talaj iránt táplált igényei olyanok, mint a mandulafűzé, láptalajban fája törekenyére lesz.

Kaspi fűz (*Salix acutifolia pruinosa*). Vesszői kékes-pirosak, idősebb korban fehérszínű harmattal vannak bevonva. Áztatás után rosszul hámlik; metszés után azonnal jól hámozható s jó minőségű fonóanyagot szolgáltat. Termelése csakis rossz homoktalajokon ajánlható, a hol más fűzfajta alig adna kielégítő termést.

Fűzeseket legalkalmasabban laza, homokos, üde talajon telepíthetünk; fő, hogy a talaj áteresztő s altalaja nedves legyen.

Legalkalmasabb a fekete televényes homokos talaj, jó a soványabb homok is, ha altalaja körülbelül 1 m-nyi mélységben szívós vízátnemesztő agyag. Alkalmos az üde, homokos agyagtalaj is. Kevésbé alkalmas a kötött agyagtalaj, hacsak altalaja nem homok, mely a forgatáskor az agyaggal összekeverődik. A láptalaj kevésbé alkalmas, kivéve azon esetet, ha vastagabb rétegű fekete földdel vagy szelíd televénnyel van csikolva.

Nem alkalmasak a fűztelepítésre a magasabb fekvésű homok háta és a mocsaras területek.

(Vége következik.)

fű-benn aa kasza is-peeng», mint Vermes tanító úr keserves nótája, de az bizonyos, hogy ha az éneklés nem az óra végét jelentette volna, hát akárhányszor hátborzongatva s talán pityeregve, sőt bőgve énekeltük volna az epekedő torokhang után, hogy:

— Fát-yol bo-rít-ja her-vadt ar-czomat . . .

— olyan titokzatos, talányszerű s csaknem félelmetes hatással volt a kedvünkre ez a mélán rikongó melódia. És sehogy sem bírtuk megérteni, hogy mi másért kell az osztályban mind az ötvenegyünknek minden áldott nap arról sivalkodnunk, hogy a tanító úr valamelyik ösmerősének fátyol borítja a hervadt arcát, hacsak a szőnyegen forgó hervadt arcz, illetőleg fátyol mögött valami (erre az eszmére én jöttem rá) kutya nincs a kertben?

Nyilvánvaló, hogy az ilyen gyanus fátyolnak előbb-utóbb le kellett hullania. A gyerekek elkotyogták otthon a szüleiknek, minek folytán az egyik szülő (egy aljárásbiró) valamelyik vasárnap délelőtti sörözésen a «kék kolbász»-ban elmesélte az egész dolgot az iskolaszéki elnöknek.

Az iskolaszéki elnök komoly férfiú léteére megígérte,

hogy végére jár az ügynek, s gondja lesz rá, hogy az ő iskolájában (már a hogy ő kifejezte magát) ne énekeltesenek a tanerők ilyen szerelmi dalokat az elemistákkal.

Mindezt az aljárásbiró fia ujságolta el nekünk másnap, előadás előtt. Harmadnap, vagyis kedden, hiába vártuk az óra végén, hogy Vermes tanító föllépjen a pódiumra és rákezdje a torokhangján a «fát-yol borít-ja»-t, — az ének elmaradt. Negyednap, szintén az aljáró fia, a kit bizonyos veleszületett szemtelenséggel áldott meg az Isten, mialatt a pedellus épp akkor kezdte meg odakint a csöngetést, elkezdte a magasban rázni a két ujját:

— Tanító úr, kérem, nem énekelünk?

Vermes tanító sötéten suhintott végig a mindig sóvárgó szemével a gyereken.

— Nem! — és mogorván ment ki a tanteremből.

Karcsi, az aljárásbiró fia pedig heves kézmozdulatokkal maga köré gyűjtötte a hazafelé cihelődő nebulókat:

— Fiúk, tegnap este hallottam, a mikor az édesapám mondta a mamának (a mikor azt hitték, hogy én már alszom, mert úgy tettem magamat az ágyban), hogy:

Csonttollú madár.

Irta: *Ifj. Kasparek Károly* betétszerkesztő.

Az ideai tél szép selyemtollú madárvendégeket hozott hazánkba a messze északról. Megjelenésük nagy érdeklődést keltett, a hol csak mutatkoztak és sok vita keletkezett e madár származását és hasznosságát illetőleg. Mindenesetre a vadász körök szívesen látott vendége volt ez izletes pecsenyőjú madár, az erdőgazdák és gyümölcskertészek azonban gyanus szemmel néztek a szép bóbítás madárra, mert nagy rügpusztítót sejtettek benne.

Noha a csonttollú madarat a Felvidéken majdnem évről-évre észlelem, ez év telén oly vidéken figyelhettem meg, a hol csak nagy ritkán mutatkozik és ez: a Dunántúli dombvidék.

A csonttollú madár a Felvidéken rendszerint minden harmadik évben tömegesebben lép fel, az Alföldre és a Dunántúlra azonban csak nagy ritkán látogat el.

A fővárosi napisajtó a csonttollú madárról mint hazánk nagy madárritkaságáról emlékezett meg; pedig hogy nem az, sejtethető már a sok népies elnevezéséből, mivel népünk illette. A felvidéki tót nép nagyon jól ismeri, lépre, hurokra fogja és szászámra szállítja a vadhúskereskedésekbe.

A csonttollú madarat Linné *Ampelis garrulus* néven írja le, majd Brisson *Bombicylla bohémica* névre kereszteli. Ez utóbbi elnevezése onnan ered, mert e madár a csehországi erdőket majdnem minden évben meglátogatja, a mi már az öreg Neumann figyelmét sem kerülte el, ki már 100 évvel ezelőtt megírta, hogy a csonttollú madár Csehországban és Sziléziában minden télen

mutatkozik. Van még a csonttollú madárnak több leírója, a kik különböző latin név alatt ismertetik; azonban fölöslegesnek tartom ezeket cikkem keretében idézni, elég, ha madarunkat egy latin név alatt is ismerjük.

Legelterjedtebb magyar neve: csonttollú madár. Ezenkívül népünk még a következő neveken ismeri: muszkamadár, sólymocska, télike, selymecske, selymfarkú locska, muszkaveréb, selymfark, selymeg, harczi madár, pestismadár, halálmadár. Ez utóbbi három nevét onnét nyerte, mert a téves közhit azt tartja felőle, hogy csak minden 7-ik évben szokott megjelenni és mindannyiszor nagy események hírhozója, háború vagy járvány előjele.

Nagy bóbítájáról és selymes tolláról könnyen felismerhető. Alapszíne: vöröses-szürke, torkán kis fekete folttal; fekete a farka töve is, csak a vége szép arany-sárga, mely sárga színnek csontszerű kis nyujtványai vannak. Tollazata meleg, azért nagyon jól bírja a leghidegebb téli klimánkat is. Nem is a tél hidege kényszeríti a vándorlásra, mint inkább a táplálékhiány, a melyből nagyon sok kell e jóétkű madárnak.

Hazája a legmagasabb észak. Fészkelő területe a Lappföld, Tana völgye, Norvégia északi része, a Fehér-tenger partvidéke, Finnország, Szibériának északibb tájai. Amerikában pedig: Alaszka, Nagy-Medve tó és Andersen folyó északi folyásának mente. Oroszországban, Omeg község mellett is találták már fiatal példányait, mi arra enged következtetni, hogy a csonttollú madár itt is fészkel.

A csonttollú madár életéből ezideig vajmi keveset tudtunk, de azt hiszem, hogy az ornithologiai intézetek

— Hát tudod, mért énekelte folyton az a szegény Vermes a Karesiékkel azt a nótát? A mikor az iskolaszéki elnök négyszemközt kérdőre vonta, töredelmesen megvallotta, hogy tíz esztendővel ezelőtt, a mikor tanító lett, valahol Tatán örök hűséget esküdtek egymásnak egy telekkönyvi írnok leányával, a kit az írnok nem adott hozzá feleségül, mert azt mondta, hogy csak olyan ember lehet a veje, a kinek legalább is kétezer korona készpénze van, hogy legyen mivel megkezdniök az életet. Minek csinálna egy koldusból két koldust? A tanítónak nem volt egy garasa sem, de a leány megfogadta neki, hogy várni fog rá, a míg jobbra fordul a sora, s hűsége jeléül mindig fátyolt fog viselni, ha kimegy az utcára, hogy — mert hát szép leány volt — más férfi még csak meg se is láthassa az arcát. A tanító pedig megígérte, hogy tíz év alatt akár-hogy is összekuporgatja a kétezer koronát. És most már letelt a tíz esztendő, — panaszkodott (azt mondta az iskolaszéki elnök az aljárásbirónak) majdnem sirva a szerencsétlen flótás — és hiába verte a fogához tíz éven át a garast, hiába koplalt és hiába sanyargatta magát egy évtizeden keresztül, mégsem birt többet összekuporgatni a tanítói fizetéséből ezerháromszázhetven koronánál. Ezért keseredett el ebben az iskolaévben

annyira, hogy óra végén azt a szerencsétlen dalt énekelte fájdalomban a gyerekekkel, már mint mivelünk.

— És én, — fejezte be az albiró fia, — ezt kihallgattam a paplan alól, és szóval mégis igaza volt Lajcsinak (bökött felém), hogy kutya van a kertben.

Mindnyájan megnyugvással vettük tudomásul az érdekes ösmertetést s megállapodtunk abban, hogy sem az albiró fia, sem más közülünk nem zaklatja többé a tanító urat az elmaradt ének miatt.

Úgy is történt. És úgy lehet, talán sohasem énekelünk volna többé a második elemiben, ha egyszer, valami két héttel a történetek után, új tanuló nem érkezik az osztályunkba. A gyámja, egy becsületes foltozószabó, most költözködött a városunkba. A nebuló, a kit az igazgatónál irattak be a mi iskolánkba, az utolsó padban, éppen mellettem kuporodott meg nagy szerényen, s Vermes tanító úr, a ki még nem ösmerte az új tanítványát, mindjárt az óra elején kiszólította a padból.

— Te vagy az a tatai gyerek? — kérdezte bizonyos gyöngédséggel, mivelhogy éppen Tatáról való volt a kis diák.

— Igenis, tanító úr, kérem.

— Hogy hívnak?

által végzett madárjelölések fognak majd némi fényt deríteni a csonttollú madár vándorlásaira és életkorára.

Eddig csak azt tudjuk, hogy a szibériai madarak Turkesztánba, Észak-Khinába és a Japán szigetek legészakibb részeire is elvándorolnak. Az amerikai madarak lejönnek a 40 é. sz. fokig.

Nem a tél hidege készíti a csonttollú madarat a vándorlásra, mert ez ellen bunda melleségű tolla kitűnően védi; hanem a táplálékhiány, minek oka a magas állású hóban rejlik, mely elföd minden bogyótermő bokrot. Ez volt az oka az idei nagyarányú inváziójuknak is. A táplálékhiányt okozhatja a bogyós bokroknak gyümölcselensége is, miből következik, hogy habár az északon enyhébb tél is mutatkozik, a csonttollú madár azért seregesen eljön hozzánk.

Rendszerint a fenyvesrigók társaságában szokott megjelenni november végén, vagy december elején és itt marad február végéig.

A csonttollú madár vándorlása és visszavándorlása, mindig más és más utakon történik. Ezt csak úgy tudom magyarázni, hogy e madár folyton kóborol és nincs rendszeres vándorútja, helyesebben váltója, miért is útjai zeg-zugos vonalat írnak le. Azokon a helyeken, hol kellő mennyiségű táplálékra talál, hetekig is elidőz, rendszerint addig, míg tart az eleségekészlet.

Korán reggel és délután 4 óra tájban jár a csonttollú madár tápláléka után. A nap többi részét sűrűn egymás mellett gubbasztva töltik. Erre a csoportosulásukra vall, hogy 1903 január hó 6-án egy lövésre 9 darabot lőttem.

A csonttollú madár vándorlásairól első sorban Aldrovandi ad hirt. Szerinte, mikor V. Károlyt Bolognában

koronázták, a csonttollú madarak Itáliában nagy számban jelentek meg. Ugyan ő írja, hogy 1552-ben oly nagy mennyiségben mutatkoztak, hogy rajaik a nap alatt elhaladó sötét felhőnek látszottak. 1570-ben nagyobb számban jelentek meg Belgiumban, majd a rákövetkező évben Modena és Placenti közt Itáliában. 1709/10. év telén tömérdek volt a Felvidéken; 1768/69-ben a Felvidéken és Erdélyben, 1806/07 telén Arad megyében; 1788/89-ben Dániában, 1821/22-ben Németországban; 1829-ből említi Gorgau Apuliából; 1830/31-ben Petényi J. Salamon szerint hazánkban; 1843/44 telén nagyon sok, nemcsak nálunk, hanem egész Európában, 1847/48 és 1849/50 telén Dániában és Németországban; 1860 telén nagyobb számban hazánkban; 1865/66-ban Mecklenburgban és Pomerániában; 1879/80 telén mindenfelé sok, még Horvátországba is eljutottak; 1892/93-ban volt az eddig ismért legtömegesebb invázió, a mikor elárasztották nemcsak a Felvidéket, hanem egyes csapatai lekóboroltak egész Fiuméig. A Felvidéken voltak ebben az időben olyan városaink, a hol naponta ezrivel kerültek piacra; 1894/95. és 1898/99. évben jelentek meg nálunk nagyobb számban. Az 1903/04. évi invázió újra a legnagyobbak közé tartozik. Ekkor előzőnlötték Horvátországot egész Goszpicsig és itt maradtak áprilisig. Az idei beözönlés is a nagyobbak közé tartozik. Az északi megyékben már novemberben mutatkoztak, míg a Dunántúli részekbe — jelesen Tolna megyébe — januárban érkeztek.

A csonttollú madár a Balkánra csak ritkán vetődik. Reiser szerint észlelték már Dobrudzsában, úgyszintén Bulgárországban, egy ízben pedig Dulcignónál, Montenegróban. Spanyolországban már több ízben előjött.

— Fábris Tóni.

— Hogy? — kérdezte még egyszer a tanító, most már sokkal metszőbb hangon.

— Fábris Tóni, — ismételte meg a tatai gyerek.

— Hm, — csóválta meg lassan a fejét Vermes. — Aztán ki az apád?

— Az apám? Az apám? Nem tudom, tanító úr, kérem.

— Mutasd a kis könyvedet, te szamár!

Amaz odaadta neki a tatai iskolából hozott kis-könyvét. A tanító belepillantott, azután rámeredt a könyökre:

— Fábris Aranka-a?! Az anyá-ád? — kérdezte hirtelen vérbeborult szemmel, és rácsapott az asztalra. — Miféle Fábris Aranka?

Tóni szepegni kezdett.

— Nem tudom, tanító úr, kérem. Én csak néha láttam. De a nagypapa hivatalnok, azt tudom, tanító úr, kérem. A telekkönyvnel hivatalnok, tanító úr, kérem.

Több szó nem esett. Vermes tanító a helyére küldte az új tanítványt, aztán, miután gyors egymásutánban kilenczen feleltünk ötösre, óra végén egyszerre csak váratlanul föltámolygott (óh, de most már mintha nem is tudott volna oly fürgén feltoppanni, mint máskor!),

mondom, föltámolygott a zöldposztós asztal mögé az emelvényre:

— Fiúk, új dalt tanulunk!

Széttárta a karját, mint Krisztus a keresztfán, s lassan, fájdalmas rángatózással kitérte a száját, miközben a savószinű szemét szinte kifordítván az üregéből a szoba mennyezete felé, majdnem átszellemült arezzal kezdte rá, akadozón, sőt csaknem fuldokolva a keserves torokhangján:

— Haf-fér-fi lel-kehe-deet

Eggy nő-re föl tehe-vééd . . .

Mi meg, az osztály, borzongva sipítottuk utána:

— Haf-fér-fi lel-kehe-deet

Eggy nő-re föl tehe-vééd . . .

Mire ő:

— S az üd-vössé-gehe-deet

Könnyel-mühün té-pihi-széét . . .

Másnap, legnagyobb örömünkre, nem volt iskola. Csupán az aljárásbíró fia mesélte el délután a sétaterén, a hova játszani jártunk, hogy Vermes tanítót úgy vitték haza délben — bocsanatot kérek: tökrészen a korcsmából.

Malherb szerint 1841-ben egyes csapatai átszelték a Földközi-tengert és megszállták Algirban az olajfákat.

A társadalmi élet a csonttollú madárnál nagyon szépen ki van fejlődve. Magányos példányaira sohasem bukkanunk, mindig csapatokban jár.

Visszavándorlása nem rendszeres. Néha már februárban itthagya országunkat, máskor pedig egész májusig kitart, a mint ez az 1903/04. évi invázió mutatja.

A csonttollú madár nagyon bizalmas természetű, bizalmassága egész a butaságig terjed; vakon megy bele a legostóbb csapdába is. Az embertől nem fél, azt egész közelbe várja; sőt táplálékát is az utak menti fákra és az udvarok bokraiban szerzi. Ez a szelidsége onnan ered, hogy az ember zsarnoki természetét nem ismeri még, mert hideg hazájában embert ritkán lát, akkor is csak valami prémvadász, a ki vasakkal és kelezékekkel dolgozik s a kinek az egész fegyverze egy széles balta.

Szokásaira nézve abban üt el a többi madárfajtól, hogy nagyon lusta és telhetetlen. Ki keresné ezt ebben a szép madárban? Kivéven vándorlását — a mikor kénytelen repülni — mindig ott látjuk őt valami fán társaságban összebujva és vagy eszik, vagy emészt. Már az is ritka jelenség, ha leröpi a fáról. Ez rendszerint akkor történik, ha inni, vagy fürödni akar. Nem szeret mozogni, ha valahol élelmet talál, addig ott marad, míg csak az eleségben tart. Hangja a kenetlen kapu nyikorgásához hasonlít és leginkább a «riss, riss» szavak vannak benne. Egy másik hangja, mit ritkábban hallat, hasonlít a pírók süvöltéséhez, csak hogy sokkal erősebb.

A hol megjelenik e vándoresapat, ott mindjárt feltűnést kelt nemcsak nyikorgó hangjával és nagy tömegével, hanem díszes tollazatával is. Békés és nem veszedő természetű. Vándorútjai összehozzák őt a fenyvesmadárral s velük egyetemben dézsmálgatja a vadbogyókat, velük együtt kerül hurokra.

A fogságot hamar megszokja; az első nap keresi ugyan börtöne ajtaját, de már másnap megnyugszik sorsában, ha begyére gondol. A fő az, hogy enni és inni legyen, minden más mellékes. Állandóan ott ül a vályuja mellett és eszik vagy iszik. A fogságban mindig jól viselt magát; megadással tűri szabadságvesztését, csakhamar megismeri ápolóját, azzal bizalmas lesz, rászáll a vállára és kieszi kezéből a neki nyújtott csemeget. Kalitkájában tisztátalanságot nem tűr. Örökké fürdik, mert selymes tollára nagyon finyás. Legnagyobb ornithologusaink, mint Neumann és tudós földink Chernel, azt tartják róla, hogy nagyon sok rovar pusztít. Én kísérleti czélokra a fogságban tartott két madáron nem észleltem ezt. Szerény véleményem az, hogy e madár kizárólag csak bogyós terméssel táplálkozik. Állításomat igazolja az, hogy örökké havas hazájában nem igen talál bogárra. A fogságot sokáig bírja; az én példányaim körül az egyik egy szépen kiszínezett him volt, mi arra vall, hogy már idősebb és mégis 3 évig élt a fogságban. A másik példány — egy fiatal himecske — már a harmadik héten elhullott. Felboncoltam bár,

de rajta sérülési nyomokat nem leltem, így elhullását csak oda tudom magyarázni, hogy azt a nagy klímaváltozás okozta.

A mi a táplálkozási viszonyait illeti, ez oldaláról a csonttollú madarat a legalaposabban megvizsgáltam. Végzett begyvizsgálataim alapján úgy az erdészt, mint a gazdálkodót azzal nyugtathatom meg, hogy e madár táplálkozásának 99%-a csupa haszon. Hisz nézzük csak e madár táplálkozási viszonyának táblázatát, vegyük számításba, hogy e fulladásig jóllakó madár gyomra a bevett táplálékot csak csekély mennyiségben emészt meg és így annak legnagyobb része sértetlen állapotban kerül a földbe, ezért én e madarat a leghasznosabbnak tekintem. Hisz a mag, mely a földbe kerül, ott megfogamzik! Így madarunk a vegetáció terjedéséhez nagyban hozzájárul. Tekintve a csonttollú madár gyors röptét és naponta csak 200 kilométert számítva, sok idegen növénynyel gazdagítja klímánkat, melyeknek idekerülését nem tudtuk megmagyarázni.

A csonttollú madár táplálékát azokon a helyeken szerzi be, a hol egész tömegei jóllakhatnak. Kiválóan szereti a fagyöngyöt (*Viscum album*), a ribizli elszáradt bogyóit, a madárcseresznyét, a boróka úgy érett, mint éretlen magvait, az *Empetrum nigrum* nevű havasi törpe cserje tőzegbogyóit, a vörösberkenyét, a galagonyát és a vadszőlőt és csak kivételesen eszi a farügyet. Igen, ez már kárára íródik. Azonban megnyugtathatom a fatermelő közönséget, hogy a csonttollú madár farügy fogyasztása csak kivétel és csak akkor fordul elő, ha vándorútjai oly területeken viszi át, hol nincs bogyótermő bokor, hol a bokros vidéket feleselerte a fák birodalma. Ily helyeken nem is vesztegel, hanem éhségét csillapítva, rögtön tovább száll.

A csonttollú madár nagy étvágyát saját szerű bélrendszere okozza. Belei rövidek és szélesek, ennél fogva mindig eszik és emészt s emésztése után már félóra múlva újra előkerülnek a félig megemésztett bogyók, melyeknek magvai teljesen épek és csiraképesek.

Fészkelési módját sokáig sötét homály fedte. A XVII. század madárbúvárai csak gyanították, hogy az északi sarkvidék tájain költ s fészket sziklarepedésekbe rakja. Végül ifj. J. Wolley angol ornithologusnak sikerült egy tojásos fészket szereznie. Tíz évig hiába kutattak a fészke után, minden fáradság kárba veszett. Ez időben Richardson északi sarki és Middendorf szibériai utazó kutattak fészke után, de minden eredmény nélkül. Így jártak a többi kutatók is, mint W. Wright 1832-ben, Seth 1842-ben, Björkmann és báró Lövenhjelms 1843-ban. Báró König Warthausen württembergi parkjában próbálta letelepíteni és így fészkelésre bírni, de ez sem végződött eredménnyel. Végül a már említett John Wolleynek 1856-ban sikerült az első csonttollú madárfészket tojásokkal együtt megszereznie. Ezt a fészket Wolley Ludwig Mathias Knoblocktól, — a lappföldi gyűjtőtől — 50 rubellért vette, kinek egy lappföldi ember Sadióból hozta. 1857-ben Wolley gyűjtői találtak nyolcz fészket, 1858-ban már 150-et 660 tojással. Ezeket Wolley az európai természettudományi múzeumoknak ajándé-

kozta. Ugyanebben az évben Dresser is rábukkant fész-
kére a kis Ulcoborg-szigeten. E fészkek egy tojást és
két fiatalot tartalmazott. 1859-ben egy német gyűjtő, név-
leg Keitel Berlinből, több fészket talált a Lappföldön és
ez időtől fogva a csonttollú madár fészke és tojása
már minden nagyobb természetrajzi múzeum teremt
díszíti.

Fészkelésénél is megtartja a társas együttélést, mert
több pár együtt fészkel.

Végül még védelembe ajánlom ezt az érdekes és
rendkívül bizalmas madarat, mely e miatt biztos pré-
dája a puskásnak és a lépvessző-rakónak. Kiméletet
érdemel, mert minden cselekedete merő haszon. Kárt
senkinek sem tesz, az erdőgazdának pedig csak használ.

Védjük meg ezt a madarat s ha a zordon tél ide
hozza fagyos udvarunkra, zuzmarás erdőnkbe, dobjunk
elébe egy pár boróka- vagy vadszőlőmagot, mit szive-
sen fogad. Amugy is sok üldöztetésnek van kitéve egy-
részt izletes húsa, másrészt legyezőkre és női kalapokra
alkalmas tolla miatt.

Gazdasági tanácsadó.

A csibék felnevelése, etetése és gondozása. Bár-
milyen fajtájú legyen is a csibe, kéthónapos korig, kü-
lönösen a korai kelésű, rendkívüli gondozást kíván,
azután a magyar fajta már megél a maga kenyere-
n is — habár azt sem tanácsos minden szemes takarmány
vagy lágy eledel nélkül hagyni, de a külföldi telivér
fajta tyúkok csibéi a kéthónapos korban még oly fej-
letlenek és meztelenek, hogy azután is azokra, legalább
fél éves korukig nagy gondot kell fordítani, mert ha el-
hullanak, nagy kárunk van.

A hazai tyúkok és külföldi kakasok ivadékai szintén
kényesebbek, mint a közönséges magyar csibék, mégis
ezek tenyésztését ajánlom, mert nagyobb értékűek.

A gondozás abban nyilvánul, hogy hidegtől, esőtől,
széltől védeni kell azokat, mert hamar átfáznak s egy
kis náthával kezdődik a baj, csakhamar bélhurut lép
fel s ha ismétlődik a meghülés, gyors egymásutánban
hullanak el a csibék.

Lehet ugyan a meghült csibéket meleg helyen tartva
kigyógyítani, de ha a hülést mindjárt kezdetben észre
nem vesszük, a baj fokozódik s menthetetlenül elhul-
lanak.

Ha hirtelen jött esőben nagyon megázna, egy ré-
szük mindjárt a helyszínén elpusztul, másik részük, a
mely megázottan, csaposan elfuthatott, megbetegszik,
és legtöbbször elhull.

A szél is veszedelmes a tollatlan, gyenge csibére, s
ettől is védeni kell azt. De veszedelmes a későbbi idő-
szakokban a nagy meleg is, a napsütés, a mely a gyenge,
tollatlan csibének bőrét felpörkölti és kisebzi.

A csibéket legalább hetenként egyszer kézbe kell
venni és egyenként megvizsgálni, hogy nem tetvesek-e,
nem kullancsok-e, mert ha ilyenek, akkor meg kell
őket az élősdiéktől tisztogatni.

A tetű és a kullancs a legszebb csibeállományt két
hét alatt tönkre teheti. A fejlődésben levő csibéknek
négyhónapos korig oly-ölbán kell hálni, a hol ülőrudak
nincsenek; mert az ülőrudakon való hálás következté-
ben, különösen a súlyosabb nemes baromfiak mellcsontja
meg szokott görbülni, a mi tenyésztési hiba.

A takarmányozásra nézve mindig a helyi viszonyok
az irányadók, mert a hol a csibék a szabadban meg-
kereshetik maguknak az ennivalót, ott kevesebb szemes
és lágy takarmánnyal lehet etetni őket, de a hol en-
nek a lehetősége nincs meg, ott naponta két-háromszor
etetendők.

Sokszor a csibeállomány pusztulása abban a körül-
ményben leli magyarázatát, hogy a változó időjárás-
kor a csibék nem kapnak sem szemes, sem meleg, lágy
takarmányt. Ha pedig lágy takarmányt kapnak, akkor
az mindig hideg vízzel kevertetik fel; holott ha meleg,
lágy takarmányt kapnának, sokkal erősebbek, kitartób-
bak volnának s e mellett jobban növekednének. A csi-
bék takarmányozásánál tartsuk be azt a szabályt, hogy
a gabonaneműekből készült darát langyos vízzel higit-
suk fel, vagy etessük a szemet szárazon; így legalább
melegítő hatása van. Egyedüli hátránya a meleg takar-
mánynak az, hogy a baromfiak annyira hozzászoknak,
hogy később nehezen nélkülözhetik. De ezen hátránya
mellett a melegített takarmánnyal való etetésnek annyi
sok előnye van, hogy ez számba sem jöhet. A meleg
takarmány mellett felnőtt baromfiak többet tojnak, szeb-
ben fejlődnek és izletesebb húst adnak, mint a hideg
takarmánnyal tartottak; de ha hirtelen történik az át-
menet meleg takarmányról hidegre, úgy a visszaesés
nagyon szembetűnő.

A sikeres tenyésztés fő feltétele a szabad tér, a le-
gelő és a nagy terület. E nélkül semmiféle baromfi-
tenyésztési nem lehet, pedig a baromfi-tenyésztés
csak akkor hoz jövedelmet, ha a csibék felnevelése minél
kevesebbe kerül.

Abban a korban, a mikor az időjárás viszontagságait
a csibék baj nélkül kibírják, minél többet hagyjuk a
csibéket a szabadban.

Az etetést rendszeren esténként végezzük, ha azonban
tele begygyel térnek haza, ne adjunk nekik semmit, ha
pedig üres a begyük, reggel is kell adni egy-keves
szemet.

Nyári takarmányozásnak igen megfelel a zab, árpa,
köles és tengeri. (hl.)

Különfélék.

Halálozás. *Kostenszky Béla*, m. kir. erdőtanácsos,
munkás életének 48-ik és ügybuzgó hivatalos működé-
sének 27-ik évében, márczius hó 29-én Máramarosszige-
ten elhunyt.

Nyugdíjbiztosítás. Az Országos Gazdasági Munkás-
pénztárnál a következő biztosítások eszközöltettek: Köl-
csey Károly állandó csemetekerti munkás, Weincziller

Mihály, hontmegyei községi erdőőr, Bulkó János és Podon Péter, trencsénvármegyei erdőszolgák, Lakatos Mihály, Sáfár Pál, Péter István, Majlik Lajos, Bahna Mihály és Sipos János, nógrádvármegyei-erdőőrök, Papp Ágoston vadász és Tóth József püspöki erdőőr. Valamennyien az 1912. évi VIII. t.-cz. alkotta új nyugdíj-csoportban, balesetre, nyugdíjra, agkori ellátásra és temetkezési segélyekre biztosítottak. Felvétel céljából a lakóhely szerinti községi előjárásoknál kell jelentkezni. Ismertető füzeteket bármely nyelven egyszerű megkeresésre az Országos Gazdasági Munkáspénztár központi igazgatósága (Budapest, V., Alkotmány-utca 16. szám) készséggel küld.

Aviatikusok betegsége. A «Természettudományi Közlöny» egyik számában olvastuk, hogy az aviatika rohamos térfoglalásával kapcsolatban az orvosok is egyre nagyobb figyelmet fordítanak azokra a betegségi tünetekre, melyek a magasabb levegőrétegekbe hatoló merész aviatikusokon alkalomadtán észlelhetők, s melyek egytől-egyig a magasabb levegőrétegekbe való hirtelen fölszállásnak és a gyors leszállásnak következményei. A gyors fölszállás a magasabb levegőrétegekbe és az innen való még gyorsabb leszállás ugyanis természetesen hirtelen légnyomásbeli és hőmérsékletbeli változásokkal jár, melyek azután némely emberen saját-szerű betegségeket okoznak.

Cruchet R. és Moulinier R. megállapításai szerint 1200 méter magasságban a hallóképesség csökken és az ide hatoló ember egyszerre csak észreveszi, hogy nagyothall; a nagyothallás különösen ködös levegőben nagyon feltűnő. 1500 méter magasságtól kezdve a lélekzetvétele rövidebbé, az érverés szaporábbá válik, de szívdobogás és tulajdonképeni tengeribetegségekre jellemző élmény nem észlelhető, e helyett a halántéktájon fejfájás és a kellemetlen érzésnek meg rosszullétnek valami meghatározhatatlan-fajtája lepi meg a repülőt. 1800 méter magasságban fülzúgás áll be, szédülésről azonban idáig még senki sem panaszkodott. A látás ebben a magasságban rendkívül éles, csak a napfény kápráztat. A hideg hatása 2000 méter magasságban kezd kellemetlenül érvényesülni.

Leszálláskor erős szívdobogás és szívszorogás áll be, a fülzúgás erősen fokozódik és a már 1000 méter magasságban is nyilvánuló vizeleti inger erősödik, azonkívül a fejfájás hevesebbé válik és arcban az elvörösödés és hőség érzése feltűnő méreteket ölt, ezzel kapcsolatosan pedig ellenállhatatlan álomosság vesz erőt a leszálló légi utason. Sok aviatikust ilyenkor saját-szerű, pillanatnyi félelemérzés lep meg. A leszálláskor, a fölszállással ellentétben az aviatikus minden mozdulata lassabbá és szemelláthatólag fáradtabbá válik. Különösen feltűnő a fáradtság érzése akkor, a mikor földet ér a leszálló aviatikus lába. Ilyenkor a fülzúgás oly erős, hogy úgyszólván teljesen süket és erősen szédül. A fejfájás és az aluszékonyság a leszállás után is még órákig gyötri a szerencsésen földre szállt merész lég-hajóst, kinek lélekzetvétele csakhamar a megszokott

tipust mutatja, fokozott vérnyomása és szapora érverése azonban egy ideig még megmarad.

A magasabb levegőrétegekbe hatoló aviatikusokon észlelhető betegségi tünetek nagyjából hasonlítanak a hegyi betegség tüneteihez, csak hogy repüléskor már kisebb magasságokban is észlelhetők. Az aviatikusokon megfigyelhető betegség azonban, mint hogy a vérmozgató idegek működésének a leszállás után is megmaradó zavarán alapszik, veszedelmesebb a hegyi betegségnél.

Strucztenyésztés Amerikában. Az Egyesült-Államok területén a strucz csak Arizonában, Dél-Kaliforniában s Texas és Új-Mexikó egyes részeiben tenyésztethető, vagyis azokon a vidékeken, melyeknek egész éven át meleg és száraz időjárása a hideggel szemben oly kényes struczoknak megfelel.

Kaliforniában a strucztelepek a nagyvárosok közelében fekszenek, így pl. Los Angeles és Pasadena mellett. E telepek nem nagyok s különösen a legelőül szolgáló rész kis terjedelme szükségessé teszi a madarak mesterséges élelmezését.

Ezzel szemben *Arizonában* a strucztelepek nagy-kiterjedésű legelőkön terülnek el. Az arizonai telepek állománya rendszeren igen nagy, egy telepen néhol 5000 darab strucz is van. A bekerített legelő rendszeren a birtok fő öntözőcsatornája mentén fekszik, a melynek vize ily módon a madarak itatására is szolgál. A legelő-terület egy részét egyébként hüvelyesfélékkel, sőt néha gabonafélékkel is bevetik, hogy a struczoknak egész éven zöldtakarmányuk legyen.

Az arizonai strucz többnyire a délafrikai válfajhoz tartozik. Újabban egyébként kimutatták, hogy a nubiai vagy más vörösnakú struczczal való keresztezés nemcsak nagyobb szívósságot, hanem fokozottabb tollképződést is eredményez. A tollakat a telepen alkalmazott asszonyok osztályozzák, aztán 250—450 gr.-os csomókba kötik és New-Yorkba küldik. A további kikészítés már ott történik.

Nielsen N. szerint az általa Arizonában tett megfigyelések alapján Európa egyes részei, így Angliában Új-Dél-Wales, igen megfelelő területet képeznének a strucz tenyésztésére.*

(Nemzetközi Mezőgazdasági Intézet közleményei.)

Időjelzés. A «Meteor» f. évi ápril hó 2-dik felére a következő időjelzést teszi közzé: Ápril hó hátralevő változási napjai 17—19—23—24—25—27- és 29-re esnek. Legerősebb hatásúak a 19-iki hűvös, szeles, részben csapadékos, 23-iki enyhe, száraz, a 29-iki hűvös, esetleg hideg vagy csapadékos, szeles jelleggel.

* Ilyen strucztenyésztő-telep van is már Európában Brioniszigeten, a hol tudomásunk szerint a tenyésztés szép eredményt és haszonnal folyik. Szerk.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni szíveskedjenek.)

Földművelésügyi magyar miniszterem előterjesztésére Török Sándor erdőtanácsost főerdőtanácsossá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1914. évi márczius hó 26-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Báró Ghillány Imre s. k.

A m. kir. földművelésügyi miniszter Szakmáry Ferencz m. kir. főerdőmérnököt m. kir. erdőtanácsossá nevezte ki.

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Szabó Endre m. kir. segéderdőmérnököt, főiskolai tanársegédi minőségének megszüntetése mellett Selmezbányáról Kolozsvárra, az ottani m. kir. erdőigazgatósághoz, Pászthory Ödön m. kir. segéderdőmérnököt pedig kirendelte Zsarnócziáról Selmezbányára a m. kir. bányászati és erdészeti főiskola erdészeti földmérési tan-
székéhez, a tanársegédi teendőik ideiglenes ellátása céljából.

A lippai m. kir. főerdőhivatal főnöke Pécskán Leontin m. kir. erdőőr m. kir. főerdőorré, Lányi István és Kozsán József I. oszt. m. kir. erdőlegényeket m. kir. erdőörökké, Berta István és Mihálka Tivadar II. oszt. m. kir. segéderdőőröket I. oszt. m. kir. segéderdőörökké, Luka Péter végzett erdőőri szakiskolai növendéket II. oszt. m. kir. erdőlegényné, Kuparescu Miklós és Dohangie József napibéres póterdőőröket pedig II. oszt. m. kir. segéderdőörökké nevezte ki.

A bustyaházi m. kir. erdőhivatal főnöke Daubner András és Reisenbüchler Vincze m. kir. erdőőröket m. kir. főerdőörökké, Bocskay Ödön napibérest m. kir. erdőorré, Láhner Rezső napibérest II. oszt. erdőlegényné nevezte ki.

Traxler Antal és Traxler Gyula II. oszt. erdőlegényeket pedig I. oszt. erdőlegényekké léptette elő.

Banicz Sándor urad. erdőőr Zalaszántóról Búdöskútra helyeztetett át.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1914. évi márczius hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Devescseri erdőhiv. 20.—, Tótsóvári erdőhiv. hd. 13-65, Polyák urad. hd. 5-55, Bustyaházi erdőhiv. hd. 10-85, Aradi adóhiv. hd. 9-65, Földmív. min. hd. 82-35, dr. Nedici György hd. 4-75, Lippai főerdőhiv. hd. 16-15, Schlosser József —25, Földmív. min. 1860—, Pilisszentkereszt erdőg. hd. 19-95, Faragó Béla hd. 7-92, Marián Lázár 6—, Matuska István hd. 10—, Nagyrőcze város hd. 12-63, Treier László 2-20.

1 koronát fizettek: Kelemen Imre, Sonntag János, Hugyi Antal, Bihari E. József, Lepoczky Gusztáv, özv. Körmendi Jné, Katona Lajos, Bácsi Ferencz, Saári Mihály, Kelemen Imre.

2 koronát fizettek: Ballabás Sándor, Csóka József, Dimény Béla, Zelch Péter, Garájszky Pál, Kasparek Károly, Kocsis Lajos, Mirk János, Szabó Lőrincz, Borbás István, Borbély Kanut, Gábris József, György Alajos, Incze János, Panueza István, Burányi István, Klagyivik József, Batula András, Király János, Kovács József, Lakatos (Bambasz) Béláné, Demerác József, Borbás István, Feld János, Papp Ferencz, Kerék Lajos, Babos István Vilmos, Danszky István, Nyers Mihály.

3 koronát fizett: Klagyivik István, Ujváry Jenő, Fatalin Vincze, Molnár István.

4 koronát fizettek: Lukácska József, Puskás Gyula, Fülöp István, Sarga Dezső, Gázsy Willibald, Gergete Mátyás, Kolléga László, Dworzáky Lajos, Kalocsa József, Rác Béla, Szunyogh István, Tiszóczky József, Ábrahám Balázs, Farkas József, Gróf Eszterházy hitb. urad., Pap Sándor, Dóczy István, Fülöp István, Molitorisz István, Varga István, Kossuch János, Kozárov Milán, Pető István, Göncz András, Horák József, Bajcsy László, Sperlagh József, Gróf Zedtwitz urad., Bugly Pál, Hetényi Ferencz, Pintér Sándor, Gróf Sigray erdőhiv., Csápa Traján, Simonyi János, Ujvári János.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavitott lacczím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavitásokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomtatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölösleges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Erdőőr. 1. A levelében említett kórképből eligazodni nem lehet, mert nem nyújt tájékoztatást arra nézve, hogy milyen betegségen esett át az állat előzőleg. A felemlített tünet elbirálásához erre nekem okvetlen szüksége van. A levelben említett tünetek súlyos jellegű agyhártyagyulladásra mutatnak. Ilyen tünetek fordulhatnak elő agyhártyagyulladásnál, a szopornycza ideges alakjánál. Lehet azonban szívbaj is, vagy daganat az agyban. Pontos útmutatást a kezelésre nézve nem adhatok, mert nincs megállapítva a kór, a vázolt tünetekből pedig így láttalanban én sem tudom megállapítani. Mindenképpen feltétlen nyugalmat biztosítson az állatnak és könnyen emészthető, de tápláló étellel tartsa. Ha agybaj volna jelen, akkor a fejére hideg borogatásokat lehet rakni, de ha a kutya szopornyczás, akkor nem szabad hideg borogatást adni, legjobb lenne az állatot állatorvosnak megmutatni. Lehet a baj eklampsiás jellegű is, esetleg bélférges is kiválthatnak ilyenféle görcsöket.

Dr. Kukuljevič József.

2. A cím-szalag kiigazítása iránt intézkedtünk ugyan, de mivel előfizetése már múlt évi szeptember hó végével lejárt, szíveskedjék azt mielőbb megújítani, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.

V. I. Előfizetése ez év végéig rendezve van.

R. Sz. 1. Miután önbíráskodásra senkinek sincs joga, ennél fogva a hajtópénz beszedése sem jogos.

2. Az erdészeti altiszti egyenruha valószínűleg meg lesz változtatva, de hogy mikor? azt mi nem tudhatjuk.

3. Arra a kérdésére, hogy: «Az új erdőtvényben beemfoglaltatik-e valami a nehéz sorsunkról vagy nem?» nem tudunk válaszolni, mert egyrészt nem ismerjük még az új erdőtvény tervezetét, másrészt pedig nem tudjuk, hogy tulajdonképpen mit óhajt tudni.

K. I. 1. A postaszolgálat a posta- és távirtda-igazgató nevezi ki; hogy üresedés hol van és hova kell a kérvényt benyújtani, azt bármelyik postahivatalnál megtudhatja.

2. Hat elemi iskolával és mint kiszolgált altiszt, útmesterré kinevezhető.

Famester. 1. Az említett szabályzat a csupán kőműves- és ácsmesteri minősítéssel bíró famesterekre nem vonatkozik és nem is vonatkozhatik, mert az ilyen famestereket erdőőri szolgálatra alkalmazni, az erdőtvény értelmében nem lehet.

2. Miután ezentúl csak erdőőri, illetve főerdőőri állásra fog-nak pályázatot hirdetni, ennél fogva a csupán kőműves- és ácsmesteri minősítéssel bíró famester, ilyen állásra — ha nincs egyszersmind erdőőri minősítése is — nem pályázhat, hanem legfeljebb áthelyezését kérheti.

B. J. 1. Olyan egyén, a ki se írni, se olvasni nem tud, leg-feljebb mint vadászcseled nyerhet alkalmazást.

2. Az ilyen büntetőpénzek az állam bevételeit képezik.

K. J. Az erdőőri szakiskolákba való felvételekre az idén is lesz pályázat kiírva. Ezt a hirdetést annak idején lapunkban is meg fogja találni.

K. J. 1. A kopár területeknél egy évi próbaszolgálatra alkalmazott erdőőrök kinevezése alkalmával az illető állami erdőhivatalok figyelmeztetve lettek, hogy az egyévi próbaszolgálat letelte után, az illető erdőőr végleges kinevezésére — esetleg ha meg nem felel, a szolgálatból való elbocsátására — tegyenek a földművelésügyi miniszter úrhoz javaslatot. Miután erről az állami erdőhivatal valószínűleg megfellebbezett, forduljon a hivatalhoz és kérje véglegesítése érdekében a szükséges lépések megtételét.

2. A hiányzó lapot elküldtük.

3. A viaszt és műlépet illetőleg forduljon Boczonádi Szabó Imre úrhoz, a «Méhészet» című lap szerkesztőjéhez, Ujpest, (Széchenyi-utca 7 szám).

4. Hivatalos ügyek állásáról nem adhatunk felvilágosítást.

5. A Házinyúltenyésztők Országos Szövetségénél, Csillaghegy (Budapest mellett) kaphat egészséges, tiszta fajtájú tenyésztőzseket. A szövetséghez intézett kérvényre nem kell bélyeg.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

10 évig volt csendőr-örsvezető, uradalmaknál, vagy más megfelelő helyen, azonnali belépésre erdőlegényi, erdőőri, vagy vadászati állást keres. 34 éves, nős, gyermektelen, fedhetlen előéletű, szerény igényű, a vadászat minden ágában jártas, jó dűvadírtó; felesége kitűnően főz (amiről éves jó bizonyítványai vannak). Czime: Kiss Kálmán, Sepsikőröspatak (Háromszék vármegye). (23.)

45 éves, nős, gyermektelen, szakvizsgázott s jeles bizonyítványokkal rendelkező erdőőr, a ki vadászati ügyeken kívül a gazdaság minden ágában jártas, megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható (19.)

Szakvizsgázott, 31 éves, nős, családos, erdő- és vadőr, kiszolgált katona, ép, erős testalkatú, jó megjelenésű, feltétlenül megbízható egyén, ki az erdészet és vadászat minden ágában, valamint a fáczántenyésztésben nagy gyakorlattal bír, mikről hosszú és kitűnő szolgálati bizonyítványai tanuskodnak, április hó 1-re állást keres. Beszél magyarul, románul, németül, tótul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (21.)

32 éves, erős testalkatú, jól szakvizsgázott vadőr, azonnali belépésre vadőri állást keres; igényei szerények. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (22.)

Szakvizsgázott, 43 éves, gör. kel. vallású, példás magaviseletű erdőőr, tíz évi erdőőri gyakorlattal, ki egyúttal vizsgázott gépész, s ki úgy az erdészeti mint a géplakatosi teendőkhöz jártas, megfelelő erdőőri állást keres. Szerb anyanyelvén kívül tökéletesen beszél magyarul, németül és románul. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (24.)

Huszonhárom éves, erőteljes, négy évet kiszolgált katonai altiszt, mesterlövő, elemi és gazdasági népiskolát kitűnően végzett, szép írással bíró fiatalember,

erdészethöz (mint erdőszolga, erdőlegényi, erdőőri, vagy irodai alkalmazott) vagy ehhez hasonló állást keres. Állását azonnal elfoglalhatja. Beszél magyarul és szláv nyelveken. Czime: Kelemen Imre, Vilmány, Abaujtona-megye. (25.)

Azonnali belépésre 25—40 év közötti erélyes, feltétlenül józan erdőőr kerestetik. Összfizetés mintegy 1000 kor. Pályázatok bizonyítványmásolatokkal — melyek vissza nem adatnak — Bajcsy László, Moha (Fejér m.) címre küldendők. (26.)

Erdőőri, vagy erdőlegényi állást keres azonnali belépésre 26 éves, nőtlen, 165 cm. magas, erős testalkatú, három évet szolgált csendőr. Beszél magyarul és keveset németül. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (27.)

31 éves, nős, szakvizsgázott, jeles bizonyítványokkal rendelkező erdőőr, a ki a vadászati teendőkhöz is teljesen jártas, azonnali, vagy május elsői belépésre megfelelő állást keres. Czime a szerkesztőségnél megtudható. (28.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény, Hont vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 448/1914. sz. határozatában nyert megbízás folytán a 900 kor, évi összfizetéssel járadalmazott bakabányai járási erdőőri állásra újabb pályázat nyitattik.

Pályázhatnak mindazok, a kik 24-ik életévüket betöltötték, de 35 évesnél nem idősebbek, fedhetlen életűek, törvényes szakképzettséggel bírnak, teljesen egészségesek és a hivatalos nyelven kívül lehetőleg a tót nyelvet is bírják.

A szabályszerűen kiállított és sajátkezűleg írt kérvények az előbb felsorolt kellékeket igazoló hiteles okmányok csatolása mellett legkésőbb f. évi április hó 25-ig a balassagyarmati m. kir. állami erdőhivatalhoz nyújtandók be.

Balassagyarmat, 1914 márczius 10.

(7.) *M. kir. állami erdőhivatal.*

Pályázat. A telki-i m. kir. közalap. erdőgondnokságnál megüresedett telki-i, áthelyezés esetén nagykovácsi-i erdőőri állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 700 kor. fizetés és személyi pótlék, törvényszabta családi pótlék, 100 kor. egyenruhaátalány, 28 kor. legelőváltás, 140 kor. lakbér vagy természetbeni lakás, 2 kat. hold szántóföld és 18 ürm³ I. oszt. kemény dorong tűzifa.

Pályázók felhivatnak, hogy szakképzettségüket, továbbá ép és erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképeességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvéd törzsorvos által kiállított bizonyít-

ványnyal, életkorukat anyakönyvi kivonattal, illetősé-
güket és büntetlen előéletüket községi bizonyítvánnyal,
végül nyelvismeretüket, eddigi alkalmaztatásukat és
katonai kötelezettségük mikénti lerovását igazoló okmá-
nyokkal felszerelt, sajátkezűleg írt és a nagyméltóságú
vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz címzett
kérvényüket f. évi május hó 20-ig az aluljelzett hiva-
tálnál nyujtsák be.

Telki, u. p. Páty, 1914 márczius 30.

(8.) **M. kir. közalap. erdőgondnokság.**

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. (Garamparti
rakodón) 15864/1914. sz. A luczatói és garamszentandrási
erdőgondnokságoknál termelt és garamparti rakodókra
kihozott 4034·68 m³ fenyőhaszonfa és 16700 folyóméter
fenyőrudfa öt csoportra osztva, zárt írásbeli ajánlatok
útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig
nyujtandók be Besztercebányán a m. kir. erdőigazgató-
ságnál, a hol azok 1914. évi április hó 21-én délelőtt
10 óraker fognak nyilvánosan felbontatni.

A csoportok beosztását és a kikiáltási árakat feltüntető
kimutatás, árverési és eladási feltételek, ajánlati űrlap
és boríték a besztercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál
szerezhetők be.

Budapest, 1914 márczius hóban.

(9.) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

Termelt fenyőhaszonfa-eladás. (Garamparti
rakodón.) 16355/1914. sz. A garamszentandrási erdő-
gondnokságnál termelt és garamparti rakodókra hozott
1580·63 m³ fenyőhaszonfa, műszerfa és 2939 folyóméter
fenyőrudfa három csoportra osztva, zárt írásbeli aján-
latok útján fog eladatni.

Ajánlatok 1914. évi április hó 20-án déli 12 óráig
nyujtandók be Besztercebányán, a m. kir. erdőigaz-
gatóságnál, a hol azok 1914. évi április hó 21-én dél-
előtt 9 óraker fognak nyilvánosan felbontatni.

A csoportok beosztását és a kikiáltási árakat fel-
tüntető kimutatás, árverési és eladási feltételek, ajánlati
űrlap és boríték a besztercebányai erdőigazgatóságnál
szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi márczius hóban.

(10.) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

**Erdészeti csemeték és magvak a legmegbiz-
hatóbb minőségben és a legjutányosabb árakon beszerez-
hetők a Magyar Erdészeti és Kertészeti vállalatnál,
Neumayr és Társa csemete és magkereskedés, csemete-
termelés, Zalaegerszeg. Árjegyzék kívánatra megküldetik.
Nagyobb szükségletnél előnyárajánlat.** (5.V.5.)

Jaegeringekhez szövözet, zephyrt, selymet,
batistot, silkinget, satint,
ruhaszövözeteket, oxfordot, canevaszt, vásznat és min-
dennemű szövöttárút gyári áron ajánl
BALCZÁR JÁNOS szövödője
Bystrei b. Neustadt a. d. Mettau, Csehország.
(3.VI.6.) Minta ingyen és bérmentve. Magyar levelezés.

Jegyzéke

azoknak az erdészeti szakmunkáknak, melyek az «Az Erdő»-re
egész évre egyszerre, vagy bár részletekben, de egy évnél már
hosszabb idő óta előfizető erdészeti altisztek és erdőőrök által
az Országos Erdészeti Egyesületnél (Budapest, V., Alkotmány-
uteza 6. sz.) az alábbi kedvezményes áron rendelhetők meg:

- Bölezházi Belházy Emil:** Az erdőrendezés tan kézikönyve
Ára 6 K.
Fekete Lajos: A tölgy és tenyésztése. Ára 4 K.
" " Erdőrendezés tan. Ára 9 K.
" " Erdőértékszámítás tan. Ára 4 K 50 f. (II. kiad.)
" " Erdészeti nyereségszámítás tan. Ára 3 K.
" " A szálaló erdők berendezése. Ára 90 f.
Fekete L. és Mágócsi Dietz S.: Erdészeti növénytan. (I. k.
lefogyott.) II. k. ára 12 K.
Gaul Károly: Hazánk házi faipara. Ára 1 K 40 f. Bérmen-
tesítésre 45 f. küldendő.
Gellért József: A bükk-tüzifa romlása s az ellene való
védekezés. Ára 60 f. Bérmentesítésre 35 f. küldendő.
Horváth Sándor: Erdészeti zsebnaptár. Ára 2 K. Bérmen-
tesítésre 45 f. küldendő.
Kövesi Antal: Erdészeti géptan. Ára 4 K.
Márton Sándor: A legelőerdők berendezése, kezelése
és hasznosítása. Ára 4 K 80 f.
Péchy Dezső: A külföldi fafajok megtelepítése. Ára 3 K.
Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
Pohl János: Tangenstáblázatok. Ára 1 K.
Tagányi Károly: Magyar erdészeti oklevéltár. 3. kötet.
Ára 20 K.
Tomcsányi Gusztáv: Erdei facsemeték nevelése. Ára 3 K.
Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
Tuzson János dr.: Rendszeres növénytan. I. általános rész
és a virágtalan növények. Ára 8 K.
Vadas Jenő: Az akáczia monografiája. Ára 6 K.
Zemplén Géza dr.: Fából készített csukor és alkohol.
Ára 1 K 50 f. Bérmentesítésre 45 f. küldendő.
Erdészeti Rendeleték Tára: 1891. (XI.) évfolyam ára 60 f.
1896. (XVI.) évfolyam ára 50 f. 1897. (XVII.) évfolyam ára 60 f.
1898. (XVIII.) évfolyam ára 70 f. 1900. (XX.) évfolyam ára 60 f.
1904. (XXIV.) évfolyam ára 1 K 50 f. 1905. (XXV.) évfolyam
ára 50 f. 1906—07. évi füzet ára 1 K 50 f. 1908. (XXVIII.)
évfolyam ára 1 K. 1909. (XXIX.) évfolyam ára 1 K. 1910—11.
(XXX—XXXI.) évfolyam ára 2 K. Bérmentesítésre 45 fillér
küldendő.
A nem említett évfolyamok elfogytak.

A szerzőknél rendelhetők meg:

- Fekete L. és Söltz Gyula:** Erdőbecslés tan. Ára 6 K. (Kapható
Fekete Lajos miniszteri tanácsosnál Selmeczbányán.)
Muzsnay Géza: Erdőrendezésünk fejlesztéséről. Ára 5 K.
Bérmentesítésre 45 f. küldendő. (Kapható szerzőnél Zsarnócza,
Bars megye.)
Muzsnay Géza: Erdőrendezés tan. Ára 10 K. (Kapható szerző-
nél, Zsarnócza, Bars megye.) Bérmentesítésre 55 f. küldendő.
Sobó Jenő: Erdészeti építés tan. I. R. (I. és 2. kötet) Köz-
építés tan; egy-egy kötet ára 11 K 20 f. II. R. Út-, vasút-
és hidépítés tan, ára 12 K.
Tomasovszky Imre: Az erdőaltiszt védkerületi teendői.
Ára 1 K 50 f. (Kapható szerzőnél, Budapest, V., Zoltán-u. 16.)
Vadas Jenő: Erdőművelés tan. Ára 7 K.
Vadas Jenő: A selmeczbányai m. kir. erdőakadémia tör-
ténete és ismertetője. Ára 4 K. (Kapható a szerzőnél
Selmeczbányán.)

Egyéb olyan erdészeti művek, melyek csak teljes áron kaphatók:

- Bedő Albert dr.:** A magyar állam erdősegeinek gazda-
sági és kereskedelmi leírása. 4 kötet, egy térképpel. (Ki-
adja a m. kir. földművelésügyi miniszterium.)
Bedő Albert dr.: Az erdőőr vagy az erdészet alapvonalai
kérdésekben és feleletekben. Ára 6 K. Bérmentesítésre
55 f. küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)
Bund Károly: Értekezések az erdőrendezés köréből.
Ára 4 K. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)
Békly Albert: Útmutató erdei facsemeték nevelésére és
az azokkal való bánásra. (Kapható a m. kir. földművelés-
ügyi miniszterium könyvtárában — Budapest, V., Országház-
tér). Addig a míg a készlet tart, érdeklődőknek ingyen meg-
küldetik.
Cseti Ottó: Általános földmérés tan. Ára 9 K. (Kapható
Joerges A. özv. és fiainál Selmeczbányán.)
Fekete Lajos: Az erdők berendezése. Ára 2 K. (Kapható
az Orsz. Erd. Egy.-nél.)

- Fekete Lajos:** Népszerű erdészeti növénytan. I. füzet. Spórás növények. Elfogyott. — II. füzet. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. — III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K. Bérmentesítésre 45 fillér küldendő. (Kapható az Orsz. Erd. Egy.-nél.)
- Fekete Lajos:** Erdészeti talajtan. Ára 5 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmezbányán.)
- Kövesi Antal:** Grafosztatika és vasszerkezetek. Ára 8 K. (Kapható ugyanott.)
- Petricsek Adolf:** A magyar birodalom fontosabb fás-növényeinek mag- és termésfafározója. Ára 1 K 60 f. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmezbányán.)
- Stark Dezső:** A vadász-vízisla. Gyakorlati útmutató a vízisla-nevelés, tanítás, használat és gyógykezeléshez. III. kiadás. Ára 2 K. (Kapható a «Pátria» irodalmi vállalatnál, Budapest, VIII. ker., Üllői-út 25 szám.)
- Szécsi Zsigmond:** Az erdőhasználaton kézikönyve. Ára 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiainál Selmezbányán.)
- Téglás Károly:** Erdővédelem. Ára 5 K 40 f. (Kapható u. o.)
- Tomasovszky Imre:** Betűsoros tárgymutató az «Erdészeti Rendeltek Tára». I—XXIV. évfolyamaihoz. Ára 1 K. (Kapható ugyanott.)
- Tuzson János dr.:** A bükkfa korhadása és konzerválása. Ára 4 K. (Kapható Kilián Frigyes utódainál Budapest, Váci-u.)
- Vadas Jenő:** Az árvédelmi füzesek telepítése és művelése. Ára 50 f. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2 szám.)
- Erdészeti segédtablák.** Ára 8 K. (Megrendelhető a m. kir. földművelésügyi ministeriumnál.)
- Erdei rovatos napló.** Ára 1 K 20 f. (Megrendelhető ugyanott.)
- Termési táblák 1886.** Ára 2 K. (Kiadta Fülöp Szász-Coburg hg. erdőrendezőse, Jolsva, Gömör-megye.)

Gazdáknak és baromfitenyésztőknek

nélkülözhetetlen segédkönyvek a

Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő által irt

baromfi- és házinyul-tenyésztési szakmunkák:

1. Általános tudnivalók	III. kiadás	ára 1.— K
2. Baromfitenyésztés	I.	5.— . .
3. Tyuktenyésztés	II.	3.— . .
4. Pulykatenyésztés	II.	3.— . .
5. Lud- és kacsatenyésztés	I.	3.— . .
6. Baromfiak hizlalása	II.	1,50 . .
7. Baromfitermékek értékesítése		2.— . .
8. Az ezüst szörmenyul tenyésztése és értékesítése.	I. kiadás	2.— . .

E nyolcz munka Szerzőnél — Eperjesen, erdészeti altisztek s egyéb alkalmazottak által postautalványon megrendelve fele árban kapható.

Bükkmakk-, akác- és gledicsiamagvak!

STAINER GYULA

császári és királyi udvari szállító

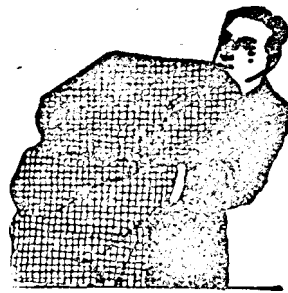
Magyar magpergetőgyár, erdészeti magkereskedés Kőrmend, Vas m. Erdészeti csemetetelek: Zalaegerszegen.

Erdészeti magvak! Elismert megbízható minőségű, szavatolt csiraképességű: tülevelű, lomblevelű magvak: luczfenyő, erdei fenyő, vörösfenyő, feketefenyő, jegenyefenyő, banksfenyő, simafenyő stb. Akác-, gledics-, kocsányos- és kocsánytalan tölgyemagvak. Gyümölcsmagvak: Alma-, körtemagvak prima. Facsemeték! Tülevelű, lomblevelű facsemeték. (2.VII.6.)

Lebbiismeretes, szolid és pontos kiszolgálás. Külön árajánlattal azonnal szívesen szolgálók!

Kocsányos és kocsánytalan tölgyemagvak! Juglans nigra!

Fenyőmagvak!

Úri és női ruhának való

brünni posztót

legolcsóbb áron

Etzler és Dostal czégnél

Brünn, Schwedengasse 5/z,

a tanárok és állami tisztviselők egyesületeinek szállítóinál lehet beszerezni.

A magánember sok pénzt takarít meg, ha a posztót közvetlenül a gyártelepről szerzi be. — Bármily áron eladott árú új és divatos. — A legkisebb mennyiség is szállítva lesz. Gazdag tartalmú mintacsomag megtekintésre díjtalanul és portómentesen szállítatik. (1.VII.6.)

Kizárólag saját pergetésű hazai fenyőmagvak!

Kitűnő minőségű, tülevelű és lomblevelű

Első és egyedüli magpergető a Monarchiában, melynek saját nagy (100 hold) faiskolái vannak.

Erdészeti magvak, Facsemeték,

Gyümölcsmagvak, Tölgyemagk, Gazdasági és fűmagvak, Fűmagkeverékek, Sorfák, Díszfenyők, Bokrok, Gyümölcsfákés vadonczok, Rózsák legnemesebb fajokban, Remis-csemeték, Helianthi salsifis és Csicsóka vadetetésre.

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ ZALAEGERSZEG

(5.V.5.)

Arjegyzékkel és árajánlattal kívánatra szívesen szolgálók.

Egy fillért se áldozzon a méhészetre, míg el nem olvassa

A MÉHEK ÉLETE

című könyvet, mely a Boczonádi-kaptár és rendszer teljes ismertetését, az egész éven át előforduló munkák leírását és az általános alapismereteket tartalmazza; mely világosságot áraszt a sötétségben, útmutatást a bizonytalanságban; mely határozottan megjelöli a célt s az arra alkalmas eszközöket. A 223 lapra terjedő könyv ára bérmentes küldéssel 3 kor. 45 fill.; csinos vászonkötésben 4 kor. 45 fill.

Műlepek, keretlecek, kaptárak, kasok és mindennemű méhészeti tárgyakról árjegyzéket és mutatószámot ingyen és bérmentve küld

a «Méhészet» kiadóhivatala

Ujpest, Széchenyi-utca 7. sz.